

Slavnostní nástup adeptů služební zkoušky...

sedm STÁTEČNÝCH

Přišli ve slavnostních uniformách a zprvu vypadali docela nad věcí. Ale už při slavnostním nástupu krátce po deváté ráno citelně zvažněli – a když zasedli v počítačové učebně k písemné části zkoušek, humor podražil. Premiéra služebních zkoušek ve Školním policejním středisku v Hradci Králové právě odstartovala – a sedm mladých policistů ji přišlo podstoupit.

Vlastně šlo o smolaře: kdo nastoupil k policii ještě o dva týdny dřív než oni, žádné zkoušky dělat nemusel. A dostal služební poměr na dobu určitou na základě těch, jež udělal před půldruhým rokem ve střední policejní škole. Jenže nový zákon mluví jasně – služební zkoušky a basta!

„Zdá se nám to trochu nespravedlivé, k policii jsme nastupovali podle starého zákona – a najednou se nás týkají požadavky toho nového?“ říkali všichni, ale spíš potichu.

A stejným dechem dodávali, že už slouží tři roky a vědí, že policisté musí poslouchat rozkazy. A tohle rozkaz je, tak co jiného než nastoupit a snažit se? Navíc je hrálo vědomí, že jsou sice první, nikoli však jediní, že teď už bude služební zkouška nedílnou součástí policejního vzdělávacího procesu a po třech letech služby jí bude muset projít každý. Kdo ne, ten u policie skončí – a to když neprospěje, odmítne se zkoušce podrobit, anebo se bez závažného důvodu na sjednaný termín prostě nedostaví.

„Samozřejmě, omlouvá nemoc. Neschoopenka od lékaře. A teď jsme třeba řešili případ, kdy jeden z těch, co měli ke zkoušce

...a tohle už je losování otázek ústní části

přijít, má ve stejný den státnice na vysoké,“ říká vedoucí střediska major Mgr. Pavel Krása. „Samozřejmě, že štace dostala přednost, k nám přijde příští týden.“

Služební zkoušku může policista složit nejdříve šest měsíců před dovršením třetího roku služebního poměru na dobu určitou, nejpozději pak měsíc po jeho dovršení. S tím, že se ke zkoušce musí sám přihlásit, nikdo ho nenutí. Nicméně, ježto se počítá se zapomnětlivostí lidskou, jež se nevyhýbá ani mladým policistům, personální odbor příslušné krajské policejní správy ho písemně upozorní, že se čas nachýlil.

Termín zkoušek vyhlásí ředitel Správy kraje, jenž rozkazem stanoví i personální sestavu zkouškové komise, jejího předsedu a přísedící. A v den D se může začít. Zkouška sama má tři části, dvě povinné a jednu nepovinnou. Povinná je část písemná a část

I v čekárně vysychá v ústech trémou, před komisí bude ale podstatně hůř

Předseda komise JUDr. Vladimír Hanuš (na snímku vlevo) s předsedícím JUDr. Jiřím Dlabolou

ústní, nepovinná část praktická. V případě východních Čech rozhodl krajský ředitel pro rok 2007, že letos se praktické části zkoušek neuskuteční. A po roční zkušenosti se uvidí, zda je vhodné je zavést, či nikoli. Důvod je prostý, panují jisté rozpaky, jak otázky formulovat pro praktickou část, aby byly aspoň zhruba stejně náročné na provedení – a také jak v nich vycházet z rozdílných pracovních specializací zkoušených.

První části zkoušky, jíž frekventanti zahajují své osudové půldne, se říká písemná – nicméně dlužno říci, že se jí tak říká spíše ze setrvačnosti. Ani propisovačky, ani plnicí pera, neřku-li jiné psací potřeby při ní zkoušení nepoužívají. Tedy, pokud za psací potřebu nepovažujeme klávesnici počítače. Ano, počítač má v této části služební zkoušky roli zásadní a nezastupitelnou. Především totiž funguje jako zaručeně nestranný a nepředpojatý zadavatel otázek: pro každého kandidáta jich nezištně vygeneruje čtyřiaadvacet. Vybírá přitom z 265 možných, jež pocházejí z osmi oblastí: počínaje ústavním pořádkem republiky, problematikou služebního poměru, integrovaného záchranného systému, trestní a správní odpovědnosti – a tak dále...

Otázky centrálně připravily příslušné odbory ministerstva vnitra a Policejního prezidia, jsou tedy jednotné pro celou republiku: kraje si je však mohou upravit podle vlastní představy, některé vypustit, jiné třeba přidat.

Každému adeptovi vygeneruje počítač vlastní komplet otázek, čtyřiaadvacet celkem, „spolupráce s kolegy“ je tím pádem vyloučena. Všichni mají svého trápení nad hlavu. U každé otázky se jim nabízejí čtyři možné odpovědi: formulovány jsou jednoznačně, nejde o žádné záludnosti a chytáky, možnost, že by na některou otázku bylo možné správně odpovědět dvěma způsoby, nepřipadá v úvahu. Zkoušený prostě klikne myší a tím na obrazovce označí možnost, již považuje za správnou – a jede dál. Spěchat nemusí, doba testu je stanovena na šedesát minut. Pokud je adept hotov a věří si, může samozřejmě skončit dřív. Při premiéře v královéhradeckém Školním policejním středisku hlásil první, že skončil, už

po deseti minutách – a dvacet minut po startu byli už v cíli všichni.

Pracné vyhodnocování testů odpadá, nemluvě o ošemetném lidském faktoru, jenž vždy takové „opravování maturitních písemek“ provázal. Počítačový program totiž vyhodnotí testy za pár vteřin po ukončení a nezaújatě oznámí, jak si frekventanti vedli. Správných odpovědí musí být 75 procent, to znamená osmnáct. V takovém případě uchazeč prospěl. Zatímco méně správných než osmnáct značí, že půjde k reparátu.

„Může se pak svobodně rozhodnout, že radši vypustí i ústní zkoušku a při opravném termínu složí obě části, anebo navzdory neúspěchu při testu může k ústní jít hned,“ vysvětluje systém major Mgr. Pavel Krása, jenž sedí v komisi nikoli jako její člen, ale v roli jakéhosi administrátora. „Pokud by u ní totiž uspěl, musel by pak napodruhé dělat jen písemnou část, tedy test.“

K opravné zkoušce může ovšem policista jen jednou! A kdyby neuspěl ani podruhé, u policie skončí. Zákon je v tomhle ohledu zcela nesmlouvavý. A zákony se musí dodržovat, komu by to mělo být jasnější než policistům?

Zatímco úvodní písemná „rozcvička“ v počítačové učebně vyhlížela vcelku pracovně a nesvátečně, pak ústní část zkoušek má atmosféru nepokryté slavnosti. V rohu bíle prostřený stůl a strohá židle coby klasické „potitko“, v čele učebny dlouhý stůl pro členy komise a přísedící – a z druhé strany pro zkoušeného.

Zkoušební komise hraje u zkoušek nezastupitelnou roli: jmenuje ji ředitel Správy kraje a na postu předsedů se vystřídají vysocí služební funkcionáři kraje. Dnes je jím plukovník JUDr. Vladimír Hanuš, vedoucí odboru pořádkové a železniční policie, jeho zástupcem major Mgr. Vladislav Procházka, zástupce vedoucího odboru dopravní policie a přísedícím instruktor Školního policejního střediska kapitán Jindřich Sahula. U každých zkoušek ale bude sedět jiná sestava, přičemž tu konkrétní opět určuje rozkaz krajského ředitele.

Průběh ústní zkoušky evokuje maturitní náladu – tři otázky si zkoušený losuje, pak se uklidí do svého koutka, aby si utřídil myšlenky. Má na to patnáct až třicet minut, během nichž o pár metrů dál sedí před komisí jeho předchůdce a snaží se v potu tváře přesvědčit o svých vědomostech a dovednostech. Zkoušející mu občas položí zpřesňující dotaz, ale rozhodně se nesnaží někoho potopit. Spíš uklidňují, když začne jít hodně do tuhého. Nervozita je znát na všech a nedá se říct, že by jen u zkoušených – i zkoušející hrají přece tuhle roli poprvé! Až se všechno zaběhne a zevšední, bude všem určitě líp. Letos jen v Hradci prozkoušejí osmdesát policistů, příští rok čeká zkouška sto dvacet – a v roce 2009 zhruba stovka.

Dlužno zdůraznit, že ani při ústní zkoušce nejsou všechny otázky univerzální, že jejich výběr zčásti vychází ze služebního zařazení frekventanta: dopravák tedy nemusí „syptat z rukávu“ dovednosti policisty, jenž slouží v hlídkovém oddílu,

a mladý muž z OKTE nebude zkoušen třeba z metodiky zastavování podezřelých vozidel. Nejde přece o žádné nesmyslné trápení lidí, ale o prověření jejich skutečné profesní kvality.

„Stalo se nám už teď, že jsme museli nachystat otázky pro policistu, který slouží na oddělení případových analýz,“ připomene zástupce vedoucího Školního policejního střediska major JUDr. Jiří Dlabola. „Musel jsem najít někoho, kdo by otázky z jeho pracovní náplně připravil – a dalšího, kdo by přišel do komise jako zkoušející!“

Ústní zkoušky vypukly rázem desáté, čtvrt hodiny nato už první uchazeč usedá před komisí a druhý v pořadí si lehce rozklepanou pravíci tahá otázky. Třetí nervózně rázuje po dlouhé chodbě přede dveřmi, měří ji dlouhými kroky jako lev klec – a není mu do debat. Ostatní zatím ještě sedí v čekárně, z níž se stala kulturní místnost Školního policejního střediska. Bujará nálada ovšem nepanuje ani tady, každý třímá stoh rukopisných lejtster a pilně jimi listuje. Vědomosti osvěžené na poslední chvíli se třeba budou hodit...

„Já jdu poslední,“ říká napůl žertem, napůl vážně jeden z čekajících. „Co myslíte, je lepší být u zkoušky první, nebo poslední v pořadí?“

Řešíme problém ze všech stran. A nakonec dospějeme k názoru, že vše vyjde asi nastejno. Na prvním zkoušeném si komise ladí měřítka a nechce být moc krutá a poslední přijde na řadu před polednem a zkoušející už budou mít hlad. Mohli by to vzít tudíž zkrátka! Nálada se uvolnila, ale když zavolají dalšího, zase notně přituhne.

Nechat se zkoušet v dospělém věku je vždycky ošemetnější než zamlada: mladí pod dvacet berou každou událost ve svém životě s nadhledem, moc je netrápí ani neúspěch, klidně se i ztrapní hloupou chybou. Jenže sedmi statečným z prvního únorového termínu vesměs už bylo mezi pětadvaceti a třiceti lety. A to už je člověk jiný. Nerad by se shodil, záleží mu na dobrém dojmu, jenž by rád zanechal, ale i na vlastní sebeúctě. A taky se ovšem docela pragmaticky těší, že těmhle zkouškami skončí určitá nejistota a přijde kýžený klid.

Ale abychom darmo nenapínali: ze sedmi policistů, kteří absolvovali služební zkoušky ve východních Čechách jako první, uspěli všichni. Zatímco zkouška písemná vyšla všem perfektně, u ústních se už výkyvy projeví. Tréma a nervozita zřejmě udělaly svoje, a u jednoho ze sedmi musel předseda komise dát palec dolů a vyslovit ono obávané – neprospěl.

Po nadějném startu všechny takový nezdar zaskočil, dotyčného mladíka pocho-pitelně nejvíc. Opravnou šanci měl ale hned za měsíc, písemná část se mu započítává, znovu musí jen zasednout proti komisi a „propotit“ se ústní...

O to je ale hned po premiéře jasnější, že služební zkouška je a bude vážná záležitost.

**Jan J. VANĚK
Foto Jiří NOVÁK**